

„ALBINA“

REVISTA ENCICLOPEDICA POPULARA

APARE ÎN FIE-CARE DUMINICĂ

ROMÂNE, RIDICĂ FRUNTEA!

Române, ridică-ți fruntea, căci din pieptul tău răsărit-au fulniei brazi ce răpus-au pe semețul Turc de la Grivița, Rahova și Plevna. Fă să-ți fluture chieca în vînt și să-ți salte opinea de la pămînt, căci chipoșii tăi copii înfricoșat-au pe câmpiile Bulgariei pe îngrozitorul și mîncătorul de întregi armate — Gazi Osman.

Lasă jalea pustiului și, punînd florî la pălărie, apucă în vînjosele-ți mîni cornoale strămoșescului plug și fă să se rîstorne în brazde pămîntul îngrășat cu sângele celor ce au venit cu gând să-l stăpînescă, dar mörtea, și-au găsil întrînsul.

Aruncă sîmînța roditoare cu nădejde bună, căci pămîntul fărăi tot e mînos și o să-ți dea în belșug de tôte.

Nu purtă în sufletul tău grija viitorului, căci marele și bunul Dumnezeu, — care ne-a păstrat pînă acum cu tôte nenorocirile venite asupra-ne —, are grijă și de acum înainte de noi; și apoi.... n'a sosit încă timpul să fim șterși din cartea cea mare a vieții!

Ingrijesce de fiii tăi și fă să se cunoscă în creșterea lor că ești demnul urmaș al marelui nume de Roman. Invață-ți să cunoscă și plugăria, fă ca ei să mînuescă și armele și să seie a face și dreptate cînd trehuința o va cere; — fă să reînvie în ei atâți viteji din mărșetele timpuri ale înfloritoarei Istoriei a Romanilor.

Povățuesce-ți să fină la neamul din care fac parte ca la ochii din cap și invață-ți ca pentru nimic în lume să nu-și înstrăineze moșia, — moștenită cu atâta trudă de la moși strămoși!

Sfătuesce-î să se închine Dumnezeuului părinților noștri, care în timpurile de neagră restriște ale trecutului strămoșesc, nu și-a întors cu desăvîrșire ochiul său de la noi; ci, din când în când, a căutat să mă îndulcească necazurile ce obidău pe bietul popor Român!

Invață-î să se iubească și să se ajute unii pe alții și fă-î să vadă că *In unire stă puterea* și că numai strînși uniți se pot apără cu izbîndă și în contra celor ce cu forța voiesc a ne cotropi și în contra celor care prin ademeniri mincinoase caută a ne îngenunchia!

Când acestea le vei face, atunci generațiile viitoare cu drag își vor aduce aminte de tine și drept pildă te vor avea în creșterea iubitelor lor odrasle!

Iar tu, mamă Română, dă fetițelor tale o creștere care să ne reamintescă pe Cornelia cea mai virtuoasă și mai demnă femeie din timpurile vechi. Invață-le să-și facă ele hainele naționale, simple dar atât de frumoase, ca ast-fel să nu se piardă podoba care cu atâta măiestrie ve îmbracă.

Invață-le ca în degetele lor delicate să răsucescă și fuiorul cel môle, dar să seie a purta cu dibăcie și condeiul. Sfătuieste-le că a munci nu e rușine și că mult mai folositor și frumos este pentru ele a lörce și țese de cât a-și petrece timpul în nelucrare.

Și atunci fii sigură că ai pus și tu umărul la rōla carului ce pōrtă pe scumpa noastră patrie.

Gheorghe Nicolaescu
Caracal.

MUNCII FARA PREGET !

Muncii fără preget și puneți la o parte din aceea ce câștigați, căci numai ast-fel ve puteți înamuiți. Fugiți de cei ce ve spun că ve puteți înstări fără a lucra și fără a cruța.

Luati pildă de la cei cari și-au făcut avere prin muncă și economie și nu rivniți nici-odată la bunul altuia.

Invęțați pe copii să fie strîngători. Insuflați-le din pruncie că munca și economia sînt temelii fericirii; că norocul fuge de le-neși și de risipitori.

Căutați a întipări în mintea lor că cel ce muncesce și cruța este creștin bun și patriot adevărat, fiind-că cel ce lucrăză se rōgă și cel ce cruța contribuie la înavușirea și mărirea țării sale.

FRIGURILE

Relele ce aduc frigurile.

Multe sînt bólele de cari e bîntuită populațiunea de la sate și orașe în țara noastră, dar nici una nu e așa de răspîndită și ucigătoare ca frigurile. Ele ne răpesc în fie-care an viața a miî de copii și pun pe muncitorii noștri în neputință de a lucra timp de mai multe săptămâni.

Urmările frigurilor sînt așa de numeroșe, în cât ar trebui să dăm o întindere prea mare acestui articol, pentru a le înfățișă în totă întregimea și goliciunea lor. Sîntem nevoiți, prin urmare, a le arătă în puține cuvinte.

E destul ca frigurile să prindă de câte-vă orî pe un om voinic, pentru a-î slei puterile pînă într'atât în cât abia să se ție pe picîore.

Un pătimaș de friguri capetă cu timpul o înfățișare searbędă, devine gâlbincios, buhav, fața i se vestejesce; cu un cuvînt frigurile ajung a-î sdruncină sănătatea, a face din el un om schilod, fără putere și fără curaj.

Tot din cauza frigurilor populațiunea nu sporesce, de ore-ce ele dau o lovitură puternică constituțiunii și puterilor țăranului român.

Sănătatea și viața națiunii întregi, încercă o mare pagubă din cauza frigurilor: ele lucrază fără întrerupere pentru a aduce degenerescentă fizică și morală a poporului. Urmările lor merg și mai departe: ele decimază districte și chiar ținuturi mai întinse. Cu exemple luate din istorie se pôte dovedi că orașe și populațiuni întregi au dispărut din cauza frigurilor.

Frigurile nu bîntue de o potrivă în toți anii; s'a observat că anii ploioși sînt cei mai priincioși pentru friguri.

În cursul unui an cele mai multe casuri de fri-

guri le dau lunile August și Septembrie; în lunile reci ele se împruținează foarte mult.

Omul poate fi bîntuit la orî-ce vîrstă de friguri; ele pot prinde chiar pe copiii de țîță; etatea cea mai bîntuită este însă cea de la 1—10 ani. Copiii, avînd o făptură mai fragedă, sînt și mai plăpîndi la această bôlă.

Cînd un copil a fost mai mult timp chinuit de friguri se oflesce, devine pipernicit din cauza cruntelor stricăciuni, pe cari bôla le pricinuesce în trupul lui cel gingaș.

Printre stricăciunile mai de căpetenie, datorite acestei bôle, trebuie să amintim umflătura splinei și a ficatului; cu deosebire splina se umflă atît de mult, în cât bolnavul o simte că atîrnă grea ca o lespede, după cum dic mulți.

O urmare desă a frigurilor la copii e umflătura pîntecelui, care se umple cu apă și se îngreunează într'atît în cât copiii abîă se pot ține pe picioare. Ei se buhăesc și se umflă la figură, iar fața lor ia o colóre galbenă închisă, ca pămîntul.

De unde vine numele?

Numele de friguri cu care poporul a botezat această bôlă provine din împrejurarea că bôla începe de cele mai multe ori prin frig.

În medicină li se dă numele de *friguri palustre*, *paludism* sau *friguri de baltă* pentru a aminti că ele își leau născere în locuri mlăștinoase sau băltoase. Această împrejurare face ca frigurile să fie bôla cea mai răspîndită pe pămînt; sînt însă țări în cari frigurile sînt o adevărată urgie pentru locuitorii ei. Cu cât ne găsim într'o climă mai căldurosă, cu atît frigurile sînt mai dese și mai primejdióse. Printre țările cele mai bîntuite de friguri putem considera și țara noastră, care este atît de bogată în ape stătătore, lacuri, mlaștini.

Care e pricina frigurilor de baltă?

O întrebare, pe care nu vom întărđia a ne-o pune chiar de acum, e de a sci ce legătură este în-

tre friguri și existența bălților, mlaștinilor și a smîrcurilor ?

Răspunsul este următorul: Frigurile (dise de baltă) sînt cauzate de nisele ființe vii foarte mici, nevădute cu ochiul liber, cari se numesc microbi. Acești microbi cari sînt sîmînța bôlei cresc și se înmulțesc pe timpurile căldurose în bălțile cu apă stătătoare și puturosă. Din apa acestor lacuri microbii se pot ridica în aer și pot fi duși de vînt la o depărtare ôre-care. Cu aerul pe care-l respirăm microbii pot intra în plămîni și străbate în sânge, căruia îi aduc o mare vătămare, când le merge bine, și se pot înmulți în paguba lui.

În unele locuri sîmînța frigurilor se găsește chiar în apa de bîut. Se crede chiar că un om pôte fi prins de friguri și în urma unei mușcături de țînțari, cari sînt atît de numeroși în apropierea bălților.

Suferințele pricinuite de friguri.

Ce suferințe încercă un om prins de friguri?

După ce începe a se simți slab, are durere de cap, amețelă, cască și se întinde; un fior îi străbate tot corpul, care tremură; pielea e rece, pîrul se sbîrlesc, dinții clănțnesc. Fiorul ține aproape un ceas, și apoi corpul începe a se încălzi; bolnavul caută să scape de vestmintele de cari avusese trebuință în timpul fiorului; starea de fierbîntelă ține trei sau patru cîsurî. După acesta, pielea care pînă aci eră uscată și înfierbîntată, începe să se acopere de nădușelă, iar căldura, care eră mai ridicată, scade. Somnul pune foarte adesea capăt acestor suferințe.

Frigurile prind pe pătimaș în toate zilele, sau la două zile sau și de 2 ori pe zi.

Frigurile se arată sub forme foarte schimbăcioase; unii suferinđi au friguri în fie-care zi, sau repetat la 2 sau 3 zile; acestea au fost numite *friguri intermitente*, spre a se deosebi de acea formă de friguri cari fierb pe pătimaș în căldură totă ziua și totă noaptea fără întrerupere.

Ce léc să luăm?

Pentru ca pătimașul să scape de friguri, când acestea s'au declarat, trebuie să ȳea vre-un leac, altfel nu scapă de bôlă mai multe săptămâni sau chiar mai multe luni. Trebuința de a luă un léc în contra acestei bôle, este neapărată la ômenii slăbiți prin prea multă muncă, prin mâncare neîndestulitoare.

Cea d'întâiu povață ce putem da pătimașilor e ca să se hrănescă bine și să se odihnescă.

Sciința medicală a găsit, pentru a vindecă frigurile, un léc fôrte prețios, care se numesce chină sau chinină.

Cum trebuie să ȳea cine-vă chinina?

Chinina se dă în mai multe feluri, după forma frigurilor. De cele mai multe ori ajunge să întrebuintăm chinina cunoscută sub numele de sulfat de chinină, care se găsește la spițarie sub formă de praf. Unui copil de un an se dă 10 centigrame, unuia de 2 ani 20 centigrame, unuia de 3 ani 30 centigrame. Când frigurile sînt strașnice sau când copilul e voinic se pôte da cu ceva mai mult de cât am spus mai sus. Copiilor pînă la 15 ani ajunge să le dăm o jumătate de gram, iar când frigurile sînt mai înrădăcinate putem da pînă la 80 centigrame într'o ȳi.

Nu se dă chinină chiar în timpul în care bolnavul e prins de friguri, căci atunci nu-ȳ folosesece. Trebuie să aseptăm să-l trezescă frigurile și să potrivim a-ȳ da china cu 4 pînă la 5 césuri înainte de vremea când scim că-l încercă frigurile.

Pentru ca să tăiam cu desăvîrșire frigurile la un bolnav să nu ne mulțumim a-ȳ da numai într'o ȳi, ci mai multe ȳile de-a rîndul.

Chinina se găsește sub formă de praf, fôrte amar, care se pôte bea cu apă, vin ori țuică; din cauza amărăciunii o putem luă mai lesne într'o foiță de țigare în care se învelesce praful, pe care-l punem pe limbă și-l înghițim, fără a mestecă cu o înghițitură de apă.

China se mai p \acute{o} te lu \acute{a} uşor dac \acute{a} turn \acute{a} m peste ea într'o c \acute{e} şcă de cafea n \acute{e} gr \acute{a} fiart \acute{a} ; caf \acute{e} ua face ca china s \acute{a} fie mai puţin amar \acute{a} .

De \acute{o} re-ce china este l \acute{e} cul cel mai bun \acute{i} n contra frigurilor, e de dorit ca s \acute{a} o g \acute{a} sim \acute{i} n fie-care cas \acute{a} , c \acute{a} nd e vorba de familii ce locuiesc la ţar \acute{a} . Prin chinin \acute{a} nu se otr \acute{a} vesce cine-v \acute{a} de c \acute{a} t c \acute{a} nd ar lu \acute{a} de 10 or \acute{i} mai mult de c \acute{a} t trebuie, pentru a t \acute{a} i \acute{a} frigurile. Chinina fiind o doctorie aş \acute{a} de folosit \acute{o} re, ar trebui g \acute{a} sit un mijloc pentru ca şi ţ \acute{a} ranii s \acute{a} o p \acute{o} t \acute{a} cump \acute{e} r \acute{a} pe un preţ mai \acute{i} eftin.

Ce l \acute{e} c lu \acute{a} m c \acute{a} nd n' \acute{a} vem chinin \acute{a} ?

Ce s' \acute{a} r put \acute{e} \acute{i} ntrebuinţ \acute{a} la ţar \acute{a} , \acute{i} n locul chininii, c \acute{a} nd ac \acute{e} sta ar lipsi cu des \acute{a} v \acute{i} rşire? Un l \acute{e} c care p $\acute{o$ te \acute{i} nlocui chinina, c \acute{a} nd ac \acute{e} sta ne lipsesce, e fl \acute{o} rea de ţintaul \acute{a} , din care se ia 20 grame şi se fierbe \acute{i} n 250 grame ap \acute{a} , \acute{i} n timp de un sfert de c \acute{e} s; din ac \acute{e} st \acute{a} fiertur \acute{a} se vor lu \acute{a} dou \acute{a} lingur \acute{i} pe \acute{d} i. Şi despre pelin se crede c \acute{a} p $\acute{o$ te lecu \acute{i} frigurile, se pis \acute{e} z \acute{a} pelin verde \acute{i} ntr'un vas, z \acute{e} ma se st \acute{o} rce \acute{i} ntr'un pahar; din ac \acute{e} st \acute{a} z \acute{e} m \acute{a} se va lu \acute{a} de 2 or \acute{i} pe \acute{d} i, c \acute{a} te o jum \acute{a} tate c \acute{e} şcă de cafea \acute{i} n timpul c \acute{a} nd cine-v \acute{a} e prins de friguri. Nu putem pune un preţ mare pe aceste l \acute{e} curi, c \acute{a} ci nu isbutesc de c \acute{a} t c \acute{a} nd frigurile s \acute{i} nt uş \acute{o} re.

Cum ne p \acute{a} zim de friguri?

Cum ne putem ap \acute{e} r \acute{a} \acute{i} n contra frigurilor?

Fie-care ţ \acute{a} ran trebuie s \acute{a} \acute{i} ngrij \acute{e} sc \acute{a} de cur \acute{a} ţenia curţii, s \acute{a} astupe şi s \acute{a} sece apele mocirlose de pe l \acute{a} ng \acute{a} puţur \acute{i} , f \acute{a} nt \acute{a} ni.

Locuinţele trebuesc cl \acute{a} dite pe locur \acute{i} ridicate şi uscate, pentru a \acute{i} nlesni scurgerea apelor.

\acute{i} n jurul locuinţelor e bine s \acute{a} se s \acute{a} d \acute{e} sc \acute{a} pom \acute{i} mari şi deş \acute{i} , despre partea locurilor b \acute{a} lt \acute{o} se. Apa de b \acute{e} ut s \acute{a} fie pe c \acute{a} t se p $\acute{o$ te de isvor. Hrana s \acute{a} fie \acute{i} ndestul \acute{o} re şi \acute{i} nt \acute{a} rit \acute{o} re; b \acute{e} utur \acute{i} spirt \acute{o} se fo-

losese numai în mică cantitate, atât cât să pună sângele în mișcare mai repede. Să nu se culce cine-vă pe pământul gol, mai ales când e înfierbântat.

Mulți ómenii scapă de a nu fi prinși de friguri, luând din când în când chinină.

Puțurile din care se ıea apa de bėut trebuie să nu fie ținute descoperite; când ne-am încredințat că apa e rea și nu o putem înlocui cu apă de isvor, e bine să nu o bem de cât după ce am fiert-o. Lucrările pentru a secă bălțile trebuie să le facem primăvara sau iarna. In locul bălților și mocirlelor pe cari am isbutit să le secăm, trebuie să sădim pomi; s'a recomandat în acest scop să se cultive planta care se chiamă flórea sórelui, care trage fórte multă apă din pământ. Topilele pentru cânepă trebuiesc scóse din cuprinsul satelor; tot asemenea și locurile de grădinării în cari se cultivă zarzavatul.

Nu e bine să lăsăm deschise în timpul noptii ferestrele camerelor în cari dormim. De asemenea nu trebuie să lăsăm pe copii a mânca fructe necópte, cum se întimplă pe la munte, unde copiii își umplu de diminěță stomacul cu prune necópte, după care apoi beaú apă. Muncitorul să nu lucreze mai mult de cât îl îngăduie puterile lui.

Incheiem aceste puține cuvinte, îndemnând pe locuitorii de la țară, a cere cât mai des ajutor în contra frigurilor de la medicul de plasă și de la spitalele rurale, cari sınt ađi destul de numeroase. Bolnavii de friguri, ca și cei de alte bóle, să nu-și mai piardă vremea umblând după descánțece, căci acestea sınt zadarnice.

Dr. V. Oprescu.

Profesor.—Bucuresci.

O VORBĂ

Pe vară rındunelele sınt în climatele noastre; iar pe iarnă frigul le gonesce și se duc. Acésta este o adevěrată asemėnare cu prietini mĩncinoși; ei sınt ai noștri pe cât zilele noastre sınt luminoase și senine, și se fac nevėduți ındată ce vėd că norocul se ıntorce în potriva noastră.

Călătoria lui Nansen către polul Nord

Introducere.

Pământul nu este de o potrivă populat de oameni în toate părțile lui; acesta se datorește într'o bună parte climei, în care căldura primită de la soare are rolul de căpetenie, astfel că, pe când într'unele locuri aproape nu este nici o deosebire între vară și iarnă, într'altele, precum e prin țara noastră, această deosebire o simțim cu prisosință, căci vara avem călduri ce te frig ca în cuptor și iarna e un ger de-ți clănțâne dinții în gură.—Intr'alte locuri însă, frigul este nesfârșit—și vara, dacă am pute-o numi astfel, abia e o căldură ca cea de prin luna lui Noembrie de pe la noi, pe când frigul e așa de mare, că într'adevăr crapă lemnele și pietrele, așa cum la noi nici o dată nu se vede.

Ca să ne facem o idee asupra locurilor ce sînt rînduite a avea călduri sau frig de felul celor spuse, să asemănăm forma pământului cu aceea a unui pepene verde; cînda și flîrea pîrtă numirea de *poli*, iar linia ce ne închipuim că le-ar uni se numește *axa polilor*, împrejurul căreia pământul se învîrtesce, făcînd un circuit întreg în timp de o zi și o noapte. Dacă am înfășura o sfoară tocmai pe mijlocul pepenelui de o potrivă depărtată de cei doi poli, punîndu-l cu cînda în sus, care ar fi *polul nord* și cu flîrea dedesupt, care ar fi *polul sud*, cercul ce sfoara ne mărginesce se chiamă *ecuator*. Tăind pepenele în două după acest cerc, am avea două jumătăți de aceeași mărime dintre cari, cea care ar avea cînda (polul nord) o numim *emisfera nordică* sau *boreală*, iar cea care ar avea flîrea (polul sud) o numim *emisfera sudică* sau *australă*. Înfășurînd pepenele cu sfoara în așa fel, ca să treacă și prin cei doi poli (cînda și flîrea), cercul ce sfoara ne mărginesce se chiamă *meridian*.

De la ecuator începînd și mergînd pînă la polul nord sau la cel de sud pe meridian, fie-care din aceste arce împărțite în câte 90 de părți egale, aceste părțile pîrtă numele de *grade de latitudine boreală* în emisfera de nord și *grade de latitudine australă* în emisfera australă.

Locurile de prin vecinătatea ecuatorului, atît în emisfera

de Nord cât și în cea de Sud, sînt acele locuri pe unde se află cea mai mare căldură de pe fața pămîntului aprópe neschimbată în tot timpul anului, așa ca deosebirea de căldură dintre timpul de vară și cel de iarnă, nu este de cât foarte puțin simțită. Prin aceste locuri foarte bogate în păduri cu arbori uriași, ierburî de tot felul și fiare sălbatice, nu pot să trăiască de cât ómenii cari se nasc și cresc acolo și cari singurî pot suferi acele mari căldurî, cu tóte că de multe ori și ei sînt prăpădiți de bóle ca frigurile galbene, mai cu sémă prin locurile báltóse.

Locurile de la poli și din vecinătatea lor dimpotrivă, au un frig neîntrerupt în tot timpul anului, ghețurile nu se to-pese mai nici o-dată, arborii lipsesc cu desăvîrșire, numai câte-vă ierburî și mușchiu de piatră își fac aparițiunea în timpul celor câte-va zile de vară, animale aflăm numai urși albi, vulpi albastre, animale de mare ca: foca, morsa (calul de mare), câte-va păsări și altele mai puțin numeróse. Ómeii prin părțile mai apropiate de poli nu se găsesc de loc, numai prin cóstele glaciale ale Europei, Asiei, Americii de Nord, prin Sudul Groenlandei și a celor câte-vă pămînturî glaciale din apropierea continentelor se găsesc puținíoameni ca: Laponii, Samoezii și Eschimoșii.

Între locurile ecuatoriale și între cele polare sînt altele mijlocii, cum este și țara nóstră, unde deosebirea dintre căldura verii și frigul iernii sînt mult simțite, însă și una și alta sînt mai moderate de cum sînt la ecuator și la poli. — În aceste locuri cu latitudine mijlocie, destul de bogate în arbori și ierburî de tot felul, animale sălbatice și domestice, pasări, pesci și tot felul de viețuitoare, și-a luat și omul dezvoltarea cea mai mare, ocupațiunile lui pot să fie mai variate și civilizația a dus-o la cel mai înalt grad de dezvoltare, la care a putut să ajungă pînă astăzi. — Tot omului din aceste regiuni îi fu dat să pătrundă în necunoscut, adică să facă cunoscute locurile ecuatoriale și polare prin nenumăratele călătorii ce le-a întreprins atât într'o parte cât și în cea-l'altă.

Călătorii spre poli.

Călătorii către polul Nord și mai puțin către cel de Sud, se fac de mai multe sute de ani și numărul întreprin-

clătorilor este destul de mare. Ele au fost stîrnite nu de simpla curiozitate a celor cari le-au săvîrșit, ci unii, cum este englesul *Mac Clure*, a întreprins-o în vederea unor interese economice, pentru a găsi un drum mai scurt prin oceanul înghețat pe la nordul Americii septentrionale către Indi (China, Japonia, India, etc.) ast-fel ca vasele de comerț, cum și cele cu călători să nu mai fie silite a face lungul drum pe la sudul Americii meridionale sau al Africei (1), ca să mîergă la Indi; alții, cum sînt englesii *James Ross*, *Mer-kham* și *Parry*, americanii *Lokwood* și *Peary*, austriacul *Payer* etc., au înaintat drept către poli pentru a ne face cunoscute regiunile polare, asupra cărora se fac nenumărate presupunerii cari mai de cari mai fantastice și cari neapărat nu pot fi luate în serios pînă ce nu vor fi vizitate și studiate; alții în sfîrșit, între cari și *Nansen*, s'au îndreptat către regiunile polului pentru a face împrejurul lui observări asupra climei (observațiuni meteorologice), sondagii (căutări în fund) în mare pentru aflarea adîncimii, a temperaturii și a diferitelor materii ce le conține apa, cum și pentru cunoșcerea ierburilor și animalelor ce s'ar găsi pe acolo și în sfîrșit pentru studiarea pămînturilor, dacă s'ar afla uscat pe acolo.

Asprimea climei însă, pe de o parte, (căci frigul ce ține mai tot anul este așa de mare în cît îngheață și argintul viu) și ghețurile pe de alta, cari de multe ori prin apăsări se rup și dau nascere la crăpături (crevase) prăpăstioase sau la munți de ghiață, grămădindu-se unele d'asupra altora; pe lîngă acestea pustietatea nesfirșită ce călătorul are înaintea ochilor, unde nu întîlnește de cît fiare sălbatice, tóte la o laltă îngreunéză aprópe peste puțința ómenescă drumul, așa că cei ce au voit să mîergă la poli, neputând să înfrunte tóte aceste nevoi, unii și-au găsit peirea, iar alții au fost siliți să se întórcă.

Planul lui Nansen.

Nansen, cu câți-vă ani înainte de întreprinderea călătoriei despre care avem să vorbim, mai făcuse o călătorie prin Grønlanda, acoperită și acesta în cea mai mare parte de

(1) Înainte de facerea canalului de Suez.

ghețuri, avea deci cunoștință de greutatea cu care trebuia să lupte.

Fiind-că-și propusese încă de mult să facă o călătorie spre polul nord, în vederea acésta Nansen a studiat tot ce se

Fridtjof Nansen.

scrisese despre călătoriile făcute înaintea sa și după recunoșcerea a câte vâ plante și pământuri (pietre) găsite pe coasta Groenlandei, ce cu siguranță erau aduse de ghițuri c. pe

cósta de la nord-estul Asiei, își formă convingerea aprópe exactă că în regiunile polare trebuie să fie curenți marini cari și-au direcțiunea de la archipelagul insulelor Noa Siberie către Groenlanda, trecând prin pol sau prin vecinătatea polului.

Își făcú deci planul ca, plecând din Norvegia pe la nordul Europei și Asiei pe mare, să înainteze cât se va puté mai mult către numitele insule și acolo, lăsând ca corabia sa să fie prinsă de ghieturí, împreună cu ele în timp de unul sau mai mulți ani va urmá drumul presupus și cu chipul acesta își va puté face observațiunile în împrejurimile polului.

Sciá bine că isbînda călătoriei sale va atîrná în mare parte de tária corábiei cu care va merge, căci o-datá apucată între ghieturí va fi neconținut strînsă între gheturí sau isbitá de sloi uriași, deci trebuieá construitá în așa fel, ca să pótá înfruntá tóte loviturile ce ar primí.

Pregătirile călătoriei.

Pentru facerea corábiei și înlesnirea tuturor trebuincióselor cari costará 622.000 lei, i-se dete de către guvernul norvegian 392.000 lei, iar restul se împliní de către regele Norvegiei și prin subscripție de alți căți-va norvegieni.

Construcțiunea corábiei pe care o numi *Fram*, se făcú de către inginerul norvegian Colin Archer, care într'adevăr își puse tótá sciința lui ca să fie solidá și-i dádú ast-fel de formá, ca, dacá ar fi strînsă pré tare, să iasă în sus d'asupra ghietei, ceea-ce s'a și întîmplat în drumul seú. Ea putea să fie mișcatá și prin puterea aburului și de vînt prevédendu-se cu catarturí și pînze, iar înáuntru ei se făcurá destule odái pentru călătorii ce aveá să transporte și pentru merindele de drum îndestulátóre hranei lor în timpde trei ani.

Nansen avú mare bágare de sémá și la alegerea tovarășilor lui de drum, căci i s'au oferit mai mulți chiar de cât aveá el trebuința; între aceștia ca mai însemnați au fost: Otto Neuman Sverdrup pe care-l numi căpitan al corábiei, apoi locot. Scott. Hansen, doctorul Greve Blessing, Claudius Jacobsen, Anton Amundsen, Adolf Juell, Lars Peterson, locot. Hjalmar Iohansen, cărora le dádú însărcinări speciale și alții, cu toții în număr de 30.

Plecarea. — Primele greutateți.

Ei pleacă din portul Christiania capitala Norvegiei, în ziua de 24 Iunie 1893. Urmând coasta țării lor, ating insulele Tromsø la 12 Iulie și la 21 ale aceleiași luni părăsesc orașul Vardø. După 4 zile de călătorie pe un timp cețos ating coasta de Sud-Vest a insulei Noa-Zembla, de unde apoi continuă drumul către strîmtórea Yugor-Șar dintre insula Vaigaț și continent. Aci se află micul sat Kabarova, de unde Nansen aveă să-și procure câinii cu cari aveă să se slujescă la tragerea sáníilor, când se va găsi pe gheață. În timpul celor câte-vă zile cât se oprí aci, Nansen vizită și insula Vaigaț, ale cărei cóste erau acoperite cu o verdéță frumósă, vizită biserica satului populat de Samoiezi și de încercarea ce o făcu cu câinii pe cari îi procură Trontheim, rămase fórté mulțumit. Plecați din Kabarova în dimineța zilei de 4 August, împreună și cu 34 de câini trec marea Kara și în ziua de 20 August se opresc în insulele Kielleman, unde fac și o vînătoare de urși și reni, omorând 2 urși și 2 reni, ceea-ce le procură carne próspătă pentru hrana lor și a câinilor. Navigațiunea de aci înainte devine fórté grea din cauza multor insule, a adîncimii prea mică a mării și din cauza ghețurilor ce li se împotrivesc în cale, așa că se ved nevoiți a face mai multe ocoluri.

În ziua de 30 August sînt chiar apucați de gheață, însă după câte-vă sfortări scapă de insulele Nordenskiold și tocmai la 10 Septembrie ajung în fața capului Celiuskin, cel mai depărtat al peninsulei Taimur și pe care sperau să-l trecă în mai scurtă vreme. Faptul că s'aú vedut scăpați însă, le dădu multă speranță, căci le eră frică să nu fie apucați de ghețuri pînă aci și să fie siliți a iernă prin aceste locuri.

De aci 'nainte marea se deschide către insulele Noua Siberie, către cari vor să-și îndrepteze drumul; urméză însă tot prin vecinătatea cóstei către vėrsarea fluviului Olonek de unde voiau să cumpere câini din Siberia de rėsărit de la un negustor. N'aú putut însă să se apropie de uscat din cauza ghețurilor, cari erau înaintate și din cauza adîncimii prea mică a apei.

Ca să nu mai piardă timpul, fiind-că iarna se apropia, se îndreptară către insulele Noua Siberie, unde calea le fu fórté ușoră, corabia înaintând cu o iuțelă destul de mare; în ziua

de 20 Septembrie însă, se lăsă o brumă foarte grosă, că nu mai vedeau nimic, iar în ziua de 29 ale aceleiași luni Fram fu apucat în gheață. D'acel 'nainte nu vor mai pute urmă de cât curentul pe care-l va avé gheața, curent care e îndreptat în general către nord-vest, însă care de multe ori se schimbă și devine chiar contrariu din cauza vîntului ce din când în când suflă despre nord.

În timpul acesta ei se ocupară foarte mult cu observațiunile meteorologice, cu sondagiile în mare și din timp în timp cu vîntătoria de urși albi, când câte un mosafir de aceștia se arată și de sigur cădea victimă, mulțumită dibăciei lui Nansen în a ochi, ceea-ce făcea plăcerea nemăsurată a lui și a tovarășilor săi.

Departe de patrie.

De multe ori însă trecură și ei prin emoțiuni nu tocmăi plăcute, căci corabia întîmpină apăsări gróznice din partea

Aniversarea zilei de 17 Maiu.

ghețeiși, când se rupea gheața cu detunături asurzitoare, trebuia să observe împrejurul vasului pentru a se asigura dacă

cum-và nu s'a spart pe unde-va. Aceste aspre încercări, la cari Fram fu supus, durară de la 9 până la 24 Octombree, cu întreruperi de câte-va zile liniștite. Ast-fel petrecură tótă iarna pe ghiață, trecând prin momente și plăcute, căci de alt-fel nu suferia de nimic, având tot ce le trebuia, n'a fost bolnav nici unul dintr'înșii și se înțelegeau admirabil de bine, dar și prin momente neplăcute, când corabia erà amenințată cu sfărîmarea și când vîntul despre nord în loc să-î facă să înainteze către pol îi dădea îndărăt.

O petrecere care îi bucură foarte mult fu aniversarea constituțiunii norvegiene în ziua de 17 Maiu 1894, când de și departe de patrie în mijlocul ghieturilor și pericolelor ce-î amenințau, nu uitară această sêrbătoare națională pe care o sêvîrșiră cu mare ceremonie. Se rînduiră cu toții într'un frumos cortegiū și Nansen se puse în fruntea lor, purtând stégul național, urma apoi Sverdrup și cei-lalți; ast-fel aședăți ocoliră corabia de mai multe ori. Căinii însoțind cortegiul de buna lor voe, părea că și ei iaū parte la bucuria stăpînilor.

(Va urma)

P. I. Stroescu.

Profesor la gimnaziul Șincai.

Câte-va mijloce prin cari s'ar asigură propășirea agriculturii

Înaintarea agriculturii atîrnă de la întemeierea unor anumite aședăminte, fără care ea nu este cu puțință. Deosebim trei soiuri de asemenea aședăminte:

I. **Comițiile agricole** sînt asociațiuni formate de agricultorii unui ținut cu o întindere hotărîtă. Se pot face asemenea asociațiuni de agricultori din mai multe ținuturi sau din întreaga țară. Comițiile și societățile lucrează mai ales prin organizări de concursuri în cari se împart rêsplătiri celor mai bune culturi sau celor mai de sêmă produse. Comiții agricole și societăți de agricultură cu privire la tôte ramurile agriculturii sau numai la unele din ele se găsesc numeroase și minunat de bine organizate în alte țări (Englîtarea, Olanda, Danemarca, Elveția și Germania). La noi nu sînt comiții și abia sînt două societăți de agricultură, una în Craiova și alta în București: *Societatea centrală de agricultură*. Prin legea d-lui Aurelian votată în sesiunea trecută se vor împlini în parte aceste lipsuri.

În afară de acestea, este necesar să se înființeze cel puțin patru societăți de agricultură, una pentru Oltenia, a doua pentru Muntenia, a treia pentru Dobrogea și cea de a patra

pentru Moldova. În afară de concursurile întocmite de asemenea asociaţiunii agricole, Statul întocmesce şi el concursuri regionale (pentru un judeţ sau mai multe) sau generale (pentru toată ţara) distribuind recompense mult mai însemnate. Asemenea concursuri sînt periodice (din vreme în vreme) şi premiile se dau pentru cele mai bune vite de prăsilă, de muncă, de măcelărie, de lapte, de lînă, etc., pentru cele mai bune grâne, pentru maşini şi instrumente agricole. Pe lângă acestea Statul acordă prime anuale pentru fie-care exploataţiune rurală (căutare de moşie) mare sau mică, unde se întrebuiţeză sistemele de cultură cele mai bune.

II. În al doilea rînd sînt camerele de agricultură, sindicatele profesionale şi creditul agricol; pe lângă acestea se pot adăoga societăţile de asigurare.

Camerelē de agricultură, ca şi alte instituţiuni, sînt necunoscute la noi în ţară; în Franţa sînt cu numele, căci nu au mai nici un rol important. În Danemarca mai ales, şi apoi în Englitera, au o însemnătate mare fiind înfiinţate cu scopul de a studia şi susţine interesele agricole în legăturile lor cu administraţia generală a ţării. Ele sînt consultate cînd se încheie convenţiuni, cînd se pun taxe vamale, cînd se fac legi privitoare la agricultură, etc., sînt investite cu rolul Camerilor de Comerţ şi li se dau importanţă colosală.

În unele ţări există pe lângă Ministerul de agricultură un *consiliū superior de agricultură*, pentru studiul reformelor şi al legilor ce sînt de făcut pentru interesele agriculturii; şi o asemenea instituţiune lipsesce la noi, de aci lipsa de unitate şi de continuitate de vederi şi de acţiune, ce se constată la noi.

Sindicatēle agricole sînt alcătuite din agricultorii sau comercianţii agricoli ai unei regiuni, pentru apărarea intereselor lor profesionale. Sindicatēle au de scop ori o lucrare în comun, ori un comerţ în comun, sau o apărare în comun a intereselor agricole. De acea sînt şi organizate în mai multe feluri. Sînt în diferite ţări sindicate în scopul de a efectua lucrări de irigaţiune (udare) a unei regiuni, ori pentru a apăra o regiune în contra unui flagel, de exemplu apărarea sau tratamentul viilor în contra filoxerei. Sînt şi sindicate pentru a cumpăra la o laltă maşini, seminţe etc, în condiţiuni mai lesniciōse.

Creditele agricole sînt instituţiuni formate cu scop de a îlesni capitaluri celor ce se ocupă cu căutarea moşiiilor. La noi creditul pentru agricultură este foarte restrîns pe cînd în alte ţări e larg întocmai ca pentru industrie şi comerţ. Ar fi de dorit ca şi la noi să se ia măsuri în acest fel.

III. A treia categorie de instituţiuni, cari sînt menite a da impulsione propăşitoare agriculturii, sînt staţiunile agronomice, fermele model, staţiunile zootehnice şi şcolele de învăţămînt agricol.

Stațiunile agronomice sînt nise instituțiuni științifice, nise laboratorii, unde se fac diverse cercetări și experimente pentru a află legile cari guvernază producțiunea agricolă. Pe lîngă această, stațiunile agronomice cercetază semînțele puse în vîndare și diferitele substanțe, ce se vînd spre folosința agriculturii. Ele arată cultivatorilor dacā nu cum-vā sînt înșelați, sau dacā unele mijloce ce se întrebuintează spre a apără semînțele ori viā de diferite bōle, nu ar puté fi înlocuite cu altele mai eftine și mai bune. Avem o singură stațiune agronomică, căreia însă agricultorii noștri nu i dau importanța pe care atāt de mult o meritā.

Învățămîntul agricol are de scop a luminā populațiunea de la țară, arătāndu-i principiile științifice ale agriculturii și metodele lor de aplicațiune. In alte țări învățămîntul agricol este dat de diferite școli: Școli de agricultură, școli de viticultură, de irigațiuni, școli-ferme, școli de lăptărie, școli de ciobani, școli de horticultură, școli primare superiōre de agricultură pentru băieți și fete, școli înalte populare nise adevărate Universități pentru fete și băieți, unde se predă istorie, literatură, sociologie și noțiuni complete de tōte științele aplicate la agronomie.) In fine, învățămîntul agricol se mai dă prin școlele primare, seminare, normale inferiōre și superiōre.

Fermele model și stațiunile zootehnice au de scop a arătā, în practică, aceea-ce ne învață teoria. Învățămîntul practic este singurul care dă rezultatele așteptate, pentru-cā masa agricultorilor nu are nici mijlocele culturale, nici pe cele materiale ca să pună în aplicațiune tōte principiile științifice ale agriculturii moderne.

I. St. Furtună.

DE ȚINUT MINTE

Emiliu Lepidu, care a fost de cāte-vā ori consul, adică conducător, în statul Romanilor, a avut multe certuri și prigoniri cu un alt bărbat tot așa de însemnat numit Fulvii Flaccu. A venit peste cātă-vā vreme prilejul ca amîndoi să fie aleși în marea slujbă de censori. Atunci s'au lepădat de tōtă vrăjmășia, judecānd că doi omeni însoțiți pentru slujbe publice nu trebue să fie despărțiți prin urii particulare.

POESII POPORANE

STANCIU AL BRATULUI

Foicica bobului,
 Sus la plaiul muntelui,
 La hotarul Branului,
 La tulpina fagului,
 Sub cetina bradului,
 Mă-e cerdacul Stanciului,
 Stanciului d-al Bratului.
 Nu-î cerdacul Stanciului,
 Ci mă-e cuibul dracului.
 Măi la vale de cerdac
 Mă-e d-un molift, d'eu, plecat
 Și de arme încărcat.
 La umbra moliftului,
 Erumösă masă e întinsă
 Și de mulți haiduci cuprinsă.
 Dar la masă cine-mă șade?
 Șade Stanciu al Bratului,
 Mărin al Șelarului,
 Cu Dobre al Ploscarului
 Și cu Niță Comăniță,
 Și-mă bea vin dintr'o ploschiță,
 Săvăi, mică mititeă,
 D'o vadră și cincă oacă.
 Și închină Stanciu cu ea
 Să nu-l prinďă potera.
 Stanciu bea și mi-și mănecă
 Cu haiducii alătura;
 Strajă bună că-și d-avea
 Pe soră-să Ilîncea,
 Bat'o măica precista
 Și sfînta Duminica,
 Că bună strajă ținea
 Stanciu bea și mi-și mănecă,
 Dar Ilîncea ce-mă făceă?
 In cătaș mi se urcă (sic),
 Luă ochian și se uită,
 Șapte poterî că-mă vedeă,
 Fuga la Stanciu că-mă da

Și Stanciului că-î spuneă.
 Dară Stanciu ce-mă făcică?
 Mâna pe ploscă puneă,
 Un pahar de vin umpleă
 Și Ilincăi că mi-l da.

Dete unu,
 Dete două,

Dete patru-șeci și nouă.
 Dar când fu despre beșie,
 Despre dalba veselie,
 Ilinca că mi-și diceă:
 — Alei, neică Stanciule,
 Tu mi-ți beî și-mă chefuliesci,
 De poteră nieî gândesci;
 Ea mănâncă, nu prea bea,
 Că fuseiū măi cât colea
 Și-aușii d'o vorbă rea,
 Că te-a prinde potera,
 Potera lui Oprian
 Te caută de-î un an.
 Așă, Stanciu mi-aușii
 Și din gură că-mă grăiă:
 — Ai, tu suriōra mea,
 M'ai vēđut la bētură
 Cu mulți frași d'adunătură.
 Nu-mă veniși c'o vorbă bună;
 M'ai vēđut la refeneă,
 Cu mulți frași de sēma mea
 Și-mă veniși c'o vorbă rea.
 Ai, Ilinco, soră-mea,
 De nu poși în haiducie,
 Du-te acasă și-ți ica ūe;
 Nu-mă umblă în haiducie,
 Că ea nu ți-e dată ție
 Ci mi-e dăruiță mie
 Din mica-mi copilărie.
 Du-te acasă, ica-ți bărbat,
 Să-ți fie ciocan în cap.
 Eū nu-s muiere cu concī,
 La poteră să nu poci;
 Nu sint temeie fricōsă,
 Ca de poteră să-mi pasă
 Hincuța că-mi diceă:
 — Alei, neică Stanciule,

Nu m'oiu duce să-mi ȳeau ȳe
 Ci-oiu să stau în haȳducie ;
 Nu m'oiu duce la hȳrbat
 Să-mi fie ciocan în cap,
 Ci-oiu să-mi puiu d'un comănac
 Verde, ca fȳia de fag
 Să intru în codru cu drag.
 Nici mă mult că nu treceă,
 Șapte poterī că-mi sosiă,
 Cu Oprian alătura
 Și la Stanciu-mi îndrăsnia.
 Și Stanciu că mi-ȳ vedeă.
 Așă, Stanciu că-mi ȳiceă :
 — Căpitane dumnȳta,
 Chiamă-ȳ cȳta să măncăm
 Șun pahar de vin să bem,
 Că-ȳ fi tare ostenit
 Tot umblând și căutând
 Și de Stanciu intrehând.
 Căpitanu ce-mi ȳiceă ?
 — Ai Stanciule dumnȳta,
 N'am venit ca să măncăm
 Și-ȳmpreună vin să bem,
 Ci-am venit să te legăm,
 Că spătaru ne-a mănăt
 Și așă poruncă ne-a dat,
 Să te ducem, mări, legat.
 Dară Stanciu ce ȳiceă ?
 — Căpitane dumnȳta,
 Mai încet cu potera,
 Că d'oiu sta a me mânia,
 Pune-oiu mâna pe durda,
 Pe durda, pe nebuna,
 Că-ȳ bag praful cu mâna,
 Glȳnșele cu chivăra,
 Fierul cu sburătura.
 Și mi-oiu lua-o la obraz,
 Și mi-oiu trage cu năcaz,
 Nici pe unul nu vȳ las.
 Așă, Stanciu că ȳiceă :
 — Căpitane dumnȳta,
 Mai așteptă pușintel,
 Ca să spuș și eu nișel
 Ce-am furat și ce-am mănecat

Să mă dau fie legat?
 Ia dă tu cu glonțe în mine,
 Să ai la spătar ce spune.
 Căpitanul ce făcea?
 La poteră porunceă,
 Cură glonțele ca ploia.
 Așă, Stanciu ce făcea?
 Gura, frate, că-și căscă
 Glonțe în gură sprijiniă
 Și-n palmă le-adună,
 Și îndărăt le asvirliă:
 — Ține-ți, frate, glonțele
 Și ve umpleți armele,
 Că sînt tari pădurile
 Și ve-or mîncă holile (sic.)
 Așă, Stanciu ce dicea?
 — Căpitane dumnăta,
 Mai încet cu potera,
 Că mi-ai stricat mescióra
 Și totă refenăua;
 Că d'oiu stu a mă mîniă
 Punc-oiu mîna pe durda,
 Pe durda, pe nebuna.
 Nici măi mult că nu treceă,
 Mîna pe durdă puneă,
 La obraz o alătură.
 Tot în carne că nu da,
 Ci prin frunze o slobođiă;
 Crăci din copaci doboră,
 Pe poteră că-mă cădeă;
 O cracă că mi-și veniă,
 Pe căpitan mi-l loviă,
 Tocma în furca pieptului,
 Văđu lucrul dracului.
 Căpitanu ce-mă dicea?
 — Frađilor, ne pierdem capu,
 Lăsați pe Stanciu la dracu.
 Am auđit, n'am cređut,
 Acu, cu ochi am văđut.
 Vinele mi s'au muiat,
 Ochii mi s'au turburat,
 Măinile mi s'au legat.
 Poterași că-mă fugiă,
 Dandaratele-mi rugiă,

Joc de fugă nu-și băteau.
Haïduceii că-mi rîdea,
De rîs mi se prăpădiă,
De ce fuge potera,
Că n'a păfit nimică.
Dară Stanciu ce-mi făcea?
Maî tare masă întăria.
El la masă că-mi ședea,
Cu haïducii alătura;
Și mi-și bea și mi-și mănca,
Și tare se veselă.
Dar când fu despre beție,
Despre dalba veselie,
Așa, Stanciu că-mi grăia:
— Fa, Ilinco, fata mea,
Bagă mâna în scorburea
Și scöte-mi pe durda mea,
Să-î maî aud gurița,
Să îndemnăm potera;
Când s'o întălni cu alta
Să spue de noi ceva,
Să se ducă pomina.

(Com. Albesci. jud. Argeș.)

Culésă de **Const. N. Mateescu**

prof. de limba română la seminarul Curtea de Argeș.

STELELE CĂDĂTORE

În poporul nostru e ideea că fie-care om are stéua lui și că, atunci când móre omul, stéua lui cade.

În Sfinta Scriptură se scrie că atunci când ingerii Domnului, în drumul lor spre Sodoma, au trecut pe la Abraam și i-au făgăduit că Dumnezeu îl va face părintele unei mari seminții, i-au spus să privescă cerul și i-au dis că atât de numerosă va fi seminția lui ca stelele cerului. Vorba ingerilor eră mare, căci numărul stelelor este de nenumărat: noi nu vedem cu ochii de cât cel mult 4 mii stele; și pe tot pămîntul nu se vîd de cât cel mult 5—6 mii de stele; însă cu ochiane vedem nenumărat de multe stele, și atunci înțelegem măreția făgăduinții dumnezeesci și de ce creștinii, cari prin religiunea lor sînt din seminția făgăduită lui Abraam, sînt așa de mulți.

Cu tóte astea stelele cari se vîd mereu nu cad, nici-una; só-rele nostru este o stea și el, și e cu mult maî mare de cât pămîntul, care e sluga lui, care se învîrtesce împrejurul só-relui ca un cal în arie. Dacă am luă 13 decalitri de grâu, cam 4 banițe,

un bob de grâu ar fi cât pământul, pe când cele 4 banițe ar fi cât sôrele. Și cu toate acestea sôrele e o stea din cele mai mici, pe care dacă-l vedem atât de mare față de cele-alte stele, e că el e foarte aproape de noi față de ele. Stelele sînt ast-fel foarte mari, dar așa de departe de noi, că nu ne putem închipui depărtarea lor: atât e de mare; și legile naturii, pe cari noi le cunoșteam bine, nu le-ar da voie să cadă pe pământ; însă și dacă ar fi să cadă, una măcar, ea ar topi pământul cu căldura ei, cu mult înainte de a căde pe el.

Afară de stelele obicinuite se mai ved din când în când și stele cu codă, sau așa dișele *comete*. Cometele, au fost privite de omenire multă vreme, când nu se știu ce sînt ele, ca prevestitoare de mari nenorociri, sau de mari întîmplări neprevădute. Însă și ele, ca și tot ce e în natură sînt supuse legilor naturii și n'au nimic a împărți cu noi.

Unele din comete, se învîrtesc împrejurul sôrelui ca și pământul, dar în timp mai îndelungat; altele trec numai odată pe lângă sôre și nu se mai întorc. Cometele nu sînt dintr'o singură bucată, un corp unit ca stelele, nici așa de mari, nici așa de depărtate. Cometele sînt mult mai apropiate de cât ni se pare nouă. Ele sînt formate din o grămadă, un ghem de corpuri mici de tot, cari corpuri nu sînt legate unul de altul de cât prin aceea că se atrage unul pe altul. Această grămadire a acelor corpuri mici e cu timpul stricată de atracțiunea altor corpuri foarte mari de cari se apropie cometele în mersul lor, și ast-fel multe din aceste corpuri mici ajung de se depărtază de ghemul în care tot rămân cele mai multe; și acestea depărtate rămân împrăștiate pe drumul pe care a mers ghemul.

Să ne închipuim că avem un sac cu făină spart și că-l ducem într'un car; pe tot drumul se presară făină și cine trece vede urma de făină și poate călca pe ea: așa sînt presărate pe drumul cometei și corpurile desprinse din ghemul cometei. Pământul în mersul lui împrejurul sôrelui, pe fie-care an se întilnesce o dată cu drumul și ai multora din comete. El se întilnesce atunci cu acele corpuri mici împrăștiate din ghemul cometei și ele se frecă de atmosfera pământului și se aprind. O clipă fie-care din ele ne apare ca și cum ar fi o stea. Pentru că însă nici ele nici pământul nu stau locului, vedem îndată acele stele că fug și că lasă o dungă luminosă în urma lor; unele cad pe pământ ca o pulbere, căci se îmbucătățesc de tot prin aprinderea lor; iar altele, de sigur cele mai marișore și mai bine puse, scapă de pământ după ce s'au aprins și topit în parte.

Acestea sînt ceea-ce vedem și numim noi stele călătore. Nici viețe de omeni nu se duc cu ele, căci omeni nu trăiesc prin ele cu nimic, nici stele ce se ved mai mult nu sînt.

Avem ast-fel în anumite timpuri ale anului, în zile bine știute și în fie-care an, întilnirile pământului cu ast-fel de corpuri mici de nascere cometară.

Am diș însă că cometele au un drum de durată hotărîtă, așa că din timp în timp pământul se întilnesce nu numai cu corpurile acelea mici rămase pe drumul cometei, ci chiar cu parte din ghemul principal. Atunci e ceva frumos de tot de vedut: cerul pare ca un amnar care scapără necontentit ast-fel de stele, al căror număr se ridică la sute de mii într'o nopțe.

În noptea de 1 spre 2 Noembrie se vîd după miezul nopții, în spre miază-zi ast-fel de stele și din 33 în 33 de ani se vîd cele mai multe. În 1799, 1833, 1866 s'a vîd adevărate focuri de artificii de ast-fel de stele și se vor vedeă tot așa și în 1899. Cu toate acestea măreția vederii începe cu 2 ani înainte, așa că chiar de acest an începînd ele se vor vedea destul de frumos.

În 1833 s'a vîd socotit la 240 mii numărul stelelor vîdute în interval de 7 ore la Boston în America, și tot o ast-fel de măreță privește s'a vîdut și în 1866.

Afară de noptea de 1 Noembrie, cînd se vîd multe stele cădătoare, mai sînt de ținut în sîmă și nopțile de 14 Noembrie și 29 Iulie.

I. O.

ANECDOTE DESPRE ȚIGANI

Lupta Țiganilor cu Români

Două-deci de Români s'a vîd luat la bătaie cu două-deci de Țigani. Cînd se întorce în sat un Țigan, care rămăsese din această luptă, un Român îl întrebă:—Ce ai făcut cu Românii?

El răspunde: Unul pentru altul. De la ei a murit unu, de la noi a rămas unu.

P. G.

Țiganul militar

Un țigan, fiind luat în armată, după ce servi cât-vă timp își ceru voie să se ducă acasă. El era însurat. Sosind acasă s'a certat cu nevastă-sa și s'a și bătut. În luptă nevasta-i rupe nasul. Venind la casarmă căpitanul îl întrebă:

— Ce ai la nas, măi Țigane?

— El îi răspunde: Paî sa traiți! m'am mușcat cu gura.

— Dar cum se pôte mă? nu veți că nasul e mai sus de cât gura?

— Paî, sa vedeți, m'am urcat pe un scaun și așa am ajuns la nas.

V. T.

BOUL ȘI VACA (1)

Din timpuri foarte vechi, boul s'a domesticit și a devenit unul din animalele cele mai folositoare omului. Nu numai că a contribuit să aducă agricultura în stare de perfecțiune, în care se găsește adî, dar și în țările muntoase și în cele de pășune a devenit un isvor nesecat pentru bunul traiu. A fost și este încă și adî bogăția multor țări. Boul ajută la arat, la cărat greutăți; vaca dă lapte pentru hrană, amîndoi dau gunoiu pentru ogore și câmpii. Carnea lor este cea mai gustosă și e o hrană din cele mai priincióse pentru om. Din seul lor se fac lumînări, săpun — și 'n vremurile mai noui— a început a se face și unt artificial; córnela și copitele se lucréză de strungar, de asemenea și ósele sfărămate sau măcinate pot servi și la îngrășămînt. Mațele servă măcelarilor pentru fabricarea cárnaților și unele părți din ele ne dau pielița cea fină, întrebuintată de giuvaergii. Sângele servesce la prepararea albuminei, precum și la despumare în fabricarea zahărului și 'n prepararea sării prin evaporare. Pêrul servesce curelarului, pielea tăbăcită e foarte bună pentru încălțăminte; într'un cuvînt, atât în viață cât și după mórte, aceste animale ne dau folósele cele mai mari.

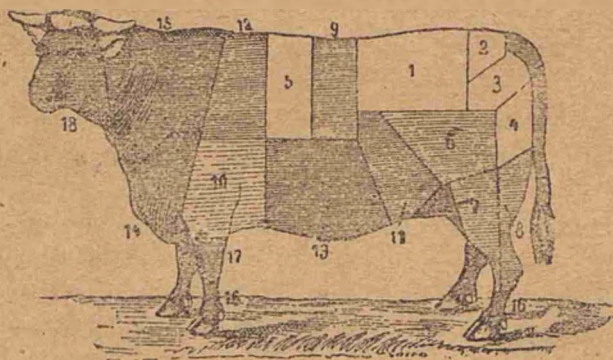
Intreținerea boulu și a vacii varieză, după folósele ce voim să tragem de aceste animale; fie că le îngrășăm pentru carne, fie pentru lapte, unt, etc., fie că vroim să ne servim de ele la muncă. Rumegătóarele, și mai cu sémă boul și vaca, ne dau cea mai multă carne pentru consumație. Acéstă carne e gustosă, de o consistență plină și plăcută. Puterea hrănitóre a cárni e foarte mare, și cu atât mai mare, cu cât aceste animale au fost îngrășate mai mult. De asemenea rasa, sexul, vîrsta, felul de creștere și de întreținere influențéză mult asupra calității cárni.

Vîrsta cea mai potrivită când vitele ne dau carnea cea mai gustosă e pentru viței de la 4—8 săptămâni și pentru boi de la 3—5 ani. Sexul de asemenea are o înriurire a-

(1) Atragem atențiunea cititorilor noștri asupra acestui articol interesant, ce-l extragem din opul *Das Rind*, al cărui autor e cunoscutul medic-veterinar de circumscripție A. Scyfferth din Fürth (Germania). *N. Red.*

supra calității cărnii, și cea mai bună o dau boii jugăniți la timp. Carnea vacilor mai bătrîne este mai puțin gustosă; iar a taurilor e grea și aspră și de obicei se întrebuintează pentru facerea cârnaților. Vitele crescute la câmp dau o carne mai gustosă de cât cele îngrășate în velnițe, fabrici de zahăr, etc. O carne mai bună și mai plăcută încă de cât a vitelor îngrășate ne dau vacile de lapte, precum și boii de la jug. De asemenea și carnea celor sălbatici sau semi-sălbatici, e cu fibre mai gróse, mai aspră, mai săracă în grăsime și mai puțin gustosă, căci în privința desvoltării și a activității lor mușchiulare sînt cu totul deosebiți. Modul de preparare nu atîrnă de loc de calitatea și gustul cărnii. E știut că carnea mai veche e mai fragedă, mai digestivă și mai gustosă de cât cea a vitelor abia tăiate.

Dacă se pune carnea crudă în apă clocotită, părțile albuminoase ale păturilor exterioare se închiagă, devin impenetrabile și păturile interioare se coc în sucurile lor proprii sub înriurirea căldurii. Carnea rămîne ast-fel mai gustosă, dar supa e rea. Dacă însă se pune carnea în apă rece și se fierbe încet, atunci se stórcе tótă sarca și puterea extractivă a cărnii. Supa e fórte gustosă, dar se pierde multă putere hrănitóre a cărnii, prin închiegarea materiilor albuminoase, cari se scot sub formă de spumă și carnea ast-fel gătită e mai tare și mai puțin gustosă.

E de observat și partea corpului din care s'a luat carnea și mai ales la bou, frăgețimea cărnii e fórte variată în această privință. In unele orașe mari s'a făcut o împărțire regulată a cărnii după diferitele regiuni ale corpului de unde

se ıea; cu deosebire e mai bine plătıt muşchiul din care se gătesc fripturile. Din alăturatul desemn se vede cum e împărţită carnea după regiuni şi calitate:

I calitate: 1) muşchii, 2) carnea de la cõdă, 3) carnea de la cõpsă, 4) şoldul posterior, 5) costiţele d'ınainte;

II calitate: 6) Flancul superior, 7) flancul, 8) pulpa, 9) muşchii intercostali, 10) muşchiul antebraţului;

III calitate: 11) Cõstele, 12) omoplatul, 13) pieptul;

IV calitate: 14) Guşa, 15) gâtlejul, 16, 17) fluierul, 18) bu-cile obrazului.

Dacã s'ar introduce şi la noi împărţirea cãrniı în aceste diferite calităţi, atunci părţile mai bune, fiind mai bine plătite s'ar puté iefteni calităţile inferioare, pe cari ar puté să le cumpere cei mai săraci şi ast-fel consumaţiunea cãrniı ar cresce mereu.

Acı trebuie să vorbim şi de un alt element de hrană, care se extrage în mare parte din carnea de vite şi care în cei din urmă de cece ani a cãpëtat o mare vađă pe pieţele lumei. E vorba de extractul de carne sub diferitele sale forme. Se macerã carnea tăiată mărunt în apă rece, se fierbe acest produs pentru ca să se elimineze albumina, se separã grãsimea şi se afumã pınã la consistenţa siropõsã. Puterea sa nutritivã s'a exagerat şi se exagerczã şi ađi, pentru-cã nu conţine nici o cantitate mare de albuminã sau grãsime, nici uleiũ; e însă fõrte folositor pentru a da un gust mai plăcut mãncãrilor vegetale precum şi supei prin marile cantităţi de materii extractive şi sãrurile din carne, pe cari le conţine. O mare desvoltare au luat în ultima vreme şi conservele de carne de bou şi de vacã, cari sınt un nutriment excelent, mai cu sëmã pentru hrãnirea armatelor în timp de rësboiũ.

Cele mai bune vaci de lapte sınt acele cari au õsele mai delicate, cõda subţire, trupul desvoltat în formã de butoiũ şi cu ugerul şi vına lãptõsã desvoltate. Cât timp vacile dau mult lapte nu se îngraşe, cãci transformã mare parte din hranã în lapte. Dacã se întrebuintczã la muncã, se micşoreazã cantitatea de lapte. Pentru jug se aleg cu deosebire boiũ cu trupul mai lung, gâtul scurt şi cu pasul apësãt; iar pentru îngrašãt sınt mai potriviţi cei cu trupurile mari.

Dacã mai amintim acı, la încheierea acestui articol, în-c'odatã marele rol ce-l au bouul şi vaca pentru prosperi-

CRONICA FINANCIARA

București, 14/26 Octombrie, 1897.

De cât-va timp Bursa și operațiunile ei- atit în ceea-ce privesce tirgul financiar cât și cel al cerealelor a început a preocupă și la noi publicul într'un grad deosebit. — Necontestat, nu toți au aceeași părere asupra rolului ce e chemată a avé în Stat această importantă instituțiune: unii își închipuiesc că bursa e un loc periculos, unde se intrunesc șilnic, la ore hotărâte cei ce voiesc să-'și încerce norocul, după acesta, operațiunile cari se tratéză la Bursă sînt nise jocuri ademintóre de câștig făcute spre a profită de credulitatea unora și a așifă lăcomia altora. — Prevențiunile acestea de și nedrepte, trebuie însă să recunoscem că își au mulți aderenți, de aceia în aceste momente de desvoltare economică ce traverseză țara noastră, se cuvine să precisăm bine și să punem într'o vie lumină principiul și natura operațiunilor efectuate în acest templu, numit bursă, a cărui vechime, de o potrivă cu aceea a comer-ciului, se pierde în întunericul veacurilor:

De aceea rînd pe rînd în numerele viitoare ale Albinei- vom trată în amănunțimi această importantă temă.

Ultimul curs cu care au încheiat diferitele noastre rente, fonduri și valori, este următorul: 5% Renta perpetuă, 103—104; 5% Renta Amortibilă em. 1881—88, 100³/₄—101¹/₄; d-to em. 92—93, 101³/₄—102¹/₄; 4% Renta Internă 89¹/₂—93; d-to em. 1889, 91, 94—91¹/₂—92; d-to em. 1890—96, 92³/₄—93¹/₂; 6% Convertite rurale, 103¹/₂—104; 5% Comerciale București em. 1883, 98³/₄—98³/₄; d-to em. 1890, 99¹/₂—99³/₈; d-to 42%, 96¹/₂—97; 5% Func. rurale, 94—94¹/₄; 5% Urbane București, 90¹/₈—90³/₈; d-to Iași, 86¹/₂—87; Bănci Naționale, 1870—1875; Bănci Agricole, 326—328; Dacia-Romania, 412—414; Naționala, 458—460; Patria 100—105; Construcții, 160—162; Basalt 360—370; Letea 55—65; Tramway, 800—820; Banca Centrală 105—110.

M. EI. N.

ÎNTREBĂRI ȘI PROBLEME

Întrebări.

1. Pentru ce purpura a devenit semnul și colorea împărătescă?
2. De unde a eșit obiceiul să se pue negru la pălărie în semn de jale (doliu)?
3. De ce pisicile (mîțele), când cad, nu se rănesc?

P.

NB. Vom publică în No. 5 răspunsurile ce ne vor veni pînă la 27 Octombrie 1897, cum și numele persónelor ce ne vor fi răspuns.

DESLEGAREA ȘARADEI DIN No. 2.

Partea întâia: Alb
 > a doua: In
 a treia: u
 Totul: Albina.

Ai trimis răspunsuri exacte: Petrică G. (București), Regele Lear (București), Hârtopeanu (Jud. Nemișu). Ion Gr. Popescu (București), Vasile Stănculescu (București), Chirion Șerban (București), George Marinescu (București), Pogriion Câmpulungeanu (București), Aurel Hagi-Nicolău (București), Traian Garofide (București), Ion Niculescu (Ciujesști, Muscel), Florea Teodorescu (Ciujesști, Muscel), A. Hussar (București), Teofana I. Dimitrescu (București), T. Teodorescu (București), Fotina și Alexandru Ionescu (București), Goldstein și Demosten T. (Bârlad), Const. Mitru (București), George Constantinescu (București), Alex. G. Teodorescu (București), Lili Ionescu (București), Maria Gheorghiu (învățătoare, comuna Murgeni, județul Tutova), Popovici G. Ion (Iasi), Ilie Părvulescu (învățător, Băilesele, Dolj), Georgeta C. Radovici (Caracal), Munténu V. Sfetozar (Turnu-Măgurele), Preot. P. Stănesou (Jud. Dolj), Al. Miculescu (București), René Vincu (Slatina), Athos Cănia (București), Argeșanu V. Gheorghe (București), P. Popescu (Studina), Stoianovici (București), Belciugăteanu Licurg (București), Florica A. Genovitz (București), Luciliu Remus Opreanu (București), Savel M. Popescu (Ploesti), Petru N. Galea (București), Rosvitta de Gandersheim (București), Vasile P. Popescu (București), Elevii clasei V a școlii normale a societății pentru învățatura poporului român (București), V. Cațafani (Bârlad).

INFORMAȚIUNI

La cursurile de repetiție ținute anul acesta la școala normală din Câmpulung, conform art. 77 din legea învățămîntului primar și normal, au fost chemați 5 institutori și 75 de învățători. S'au prezentat însă 3 institutori și 53 de învățători. Cursurile s'au ținut în luna lui August și au fost conduse de d-nii profesori *P. Dulfu și Șt. Popescu*.

*

Pe ziua de 1 Oct. c. au eșit la pensie profesorii *Filibiliu și Bădulescenu* de la liceul Mateiu Basarab și *Marăscu* de la Liceul Mihaï Viteazul. De asemenea a eșit la pensie și institutorul Secărenu, tot din București. Câte-și patru au fost dascăli buni și și-au îndeplinit datoria în conștiință față de școală.

*

Cu adîncă părere de rău anunțăm încetarea din viață a d-lui *Marin Iliescu*, maestrul de piano la Conservatorul din București și maestrul de muzică vocală la liceul Mateiu Basarab. Răposatul a lăsat adinei recrete în sufletul tuturor cari l-au cunoscut.

*

În ziua de 27 Octombree se va face inaugurarea monumentului de la Rășboeni, ridicat în cinstea Domnului Ștefan-Cel-Mare și datorit ofițerilor regimentului care are numele acestei localități. Monumentul e lucrat de cunoscutul sculptor Hegel. Vom vorbi altă dată de marea bătălie a lui Ștefan din această localitate.

*

Din toate unghiurile țării ne au venit telegrame și scrisori de felicitare și încurajare, atât de la persoane sus puse în societate cât și de la locuitori rurali, către cari în mare parte se adresează revista noastră.

Vom începe din numărul viitor a publica extrase din aceste îndemnătoare adrese. Ele ne vor da tărîia de a luera cu ma' multă dragoste, cu mai multă sîrguință, vedînd că întîmpinăm de pretutindeni o primire așa de bine-voitoare.